

«Πολιτιστική Κληρονομιά: όταν το παρελθόν συναντά το μέλλον»

41ο Παγκύπριο Συμπόσιο του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO

ΠΟΡΙΣΜΑ

Εμείς, οι μαθητές και μαθήτριες που συμμετείχαμε στο 41^ο Παγκύπριο Συμπόσιο των Εταιρικών Σχολείων UNESCO, το οποίο πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία, στις 19 και 20 Απριλίου 2018, με θέμα «Πολιτιστική Κληρονομιά: όταν το παρελθόν συναντά το μέλλον», στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018,

Ευχαριστούμε τους διοργανωτές που μας έδωσαν βήμα για να εκφράσουμε τις απόψεις μας γύρω από το συγκεκριμένο θέμα καθώς και για τη συμπερίληψη στο πρόγραμμα βιωματικών και διαδραστικών εργαστηρίων μέσω των οποίων μπορέσαμε να ανακαλύψουμε, με ευχάριστο τρόπο, πτυχές της πολιτιστικής μας κληρονομιάς που δε γνωρίζαμε μέχρι τώρα.

Αναγνωρίζοντας ότι ο Πολιτισμός και η Πολιτιστική Κληρονομιά αποτελούν ένα εξαιρετικής σημασίας πνευματικό υπόβαθρο και ότι οι μνήμες που αυτά κουβαλούν αποτελούν συνεκτικό κρίκο, κοινό σημείο αναφοράς και πηγή ασφάλειας για τους λαούς,

Εκτιμώντας ότι τα μνημεία είναι φυσικές και ανθρώπινες δημιουργίες που υποβαστάζουν τον κόσμο και αποτελούν ζωντανές μαρτυρίες της ικανότητας του Ανθρώπου και της Φύσης να συνυπάρχουν και να υπερβαίνουν τον χρόνο, λειτουργώντας διαχρονικά ως πηγή γνώσης και πνευματικής καλλιέργειας,

Διαπιστώνοντας ότι η Ιστορία, οι ιστορικές πηγές και η πολιτιστική κληρονομιά γενικότερα ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για αλλότριους σκοπούς και να μεταφέρουν λανθασμένα μηνύματα, αν δε δημιουργούνται, μέσω της ολόπλευρης εκπαίδευσης, οι προϋποθέσεις για την καλύτερη κατανόησή τους,

Έχοντας διαπιστώσει ότι αρκετά μουσεία και αρχαιολογικοί χώροι δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες και τις ανάγκες μας, λόγω του τρόπου παρουσίασης των εκθεμάτων, της πεπαλαιωμένης προσέγγισης, της απουσίας διαδραστικών τεχνολογικών μέσων και της χρήσης πολύ εξειδικευμένων όρων που δεν απευθύνονται σε νεανικό κοινό,

Έχοντας επίγνωση του σημαντικού ρόλου του ενεργού πολίτη, τόσο στα πολιτικά και κοινωνικά θέματα όσο και στην καθημερινή ζωή, καθώς επίσης και σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή και συνεισφορά του στη διατήρηση και διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε τόπου,

Έχοντας συνείδηση ότι και εμείς αποτελούμε μέρος της ιστορικής συνέχειας, καθώς γινόμαστε μέτοχοι του παρελθόντος και δημιουργοί του μέλλοντος,

Υπό την αιγίδα:

Δεσμευόμαστε να συμβάλουμε στην προστασία και την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, αξιοποιώντας τη δημιουργικότητα και τις ικανότητές μας, ως νέοι άνθρωποι, και συμμετέχοντας έτσι στην κοινή υπόθεση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ι. Σε αυτό το πλαίσιο, επιθυμούμε να καταθέσουμε τις ακόλουθες εισηγήσεις προς τις αρμόδιες υπηρεσίες ώστε να καταστεί το παρελθόν αναπόσπαστο μέρος της σύγχρονης και μελλοντικής ζωής:

Α. Εκσυγχρονισμό του τρόπου παρουσίασης των εκθεμάτων στα μουσεία (κρατικά και ιδιωτικά) και βέλτιστη αξιοποίηση της τεχνολογίας (π.χ. οθόνες παροχής πληροφοριών για τα εκθέματα, διαδραστικοί πίνακες με παιχνίδια γνώσεων) με στόχο την αναβάθμιση της εμπειρίας που παρέχουν στους επισκέπτες και ιδιαίτερα στους νέους.

Β. Επέκταση του ωραρίου λειτουργίας των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων και συμπερίληψη περισσότερων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ειδικών ξεναγήσεων που απευθύνονται σε οικογένειες, νέους, ΑΜΕΑ και άτομα τρίτης ηλικίας.

Γ. Εξασφάλιση των βασικών διευκολύνσεων για την πρόσβαση ΑΜΕΑ σε όλα τα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους καθώς και διευκόλυνση της επιτόπιας μελέτης των συλλογών των μουσείων για εκπαιδευτικούς σκοπούς σε σχολικές ομάδες ή άλλους ενδιαφερόμενους.

Δ. Αξιοποίηση των χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων και πολιτιστικών δραστηριοτήτων για το ευρύ κοινό, ώστε να αποτελούν χώρους όπου συνδέεται το παρελθόν με το παρόν και συνδυάζεται η γνώση με την ψυχαγωγία.

Ε. Εμπλουτισμό των καταστημάτων των μουσείων και αρχαιολογικών χώρων με πρωτότυπα και χρήσιμα αντικείμενα, τα οποία μπορούν να δημιουργούν νέοι καλλιτέχνες ή ακόμα και ομάδες μαθητών στο πλαίσιο δραστηριοτήτων δημιουργικής ενασχόλησης με θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς, τα οποία να είναι διαθέσιμα και διαδικτυακά (e-shop).

ΣΤ. Επιδίωξη κριτικών και συγκριτικών προσεγγίσεων κατά τις επισκέψεις σε μουσεία, όπως, για παράδειγμα, μέσω της αντιπαραβολής διαφορετικών ιστορικών περιόδων ή της ίδιας ιστορικής περιόδου σε διαφορετικές περιοχές / μέρη του κόσμου.

Ζ. Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας σε τομείς που συνδέονται με την προβολή και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και ενθάρρυνση συνεργειών δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για τη συν-χρηματοδότηση δράσεων που αφορούν στη διατήρηση μνημείων, συλλογών ή αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Υπό την αιγίδα:

II. Αναγνωρίζοντας τον ρόλο του σχολείου ως φορέα και θεματοφύλακα της πολιτιστικής παράδοσης και κληρονομιάς,

Κρίνουμε ότι οι σχολικές μονάδες και ιδιαίτερα τα μέλη του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO, θα πρέπει να αποτελέσουν πρότυπο και μέσο ευαισθητοποίησης των μαθητών σε θέματα διασφάλισης και διατήρησης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τη χρήση εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας και την πραγματοποίηση καινοτόμων δράσεων σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς. Για τον σκοπό αυτό προτείνουμε:

A. Την παροχή περισσότερων ευκαιριών συμμετοχής σε διαδραστικές και δημιουργικές δράσεις στα μουσεία και άλλους συναφείς οργανισμούς καθώς επίσης και τον εμπλουτισμό των οργανωμένων σχολικών επισκέψεων σε περισσότερους χώρους πολιτισμού, κατόπιν καλύτερης προετοιμασίας και μέσα από συμμετοχικές προσεγγίσεις στις οποίες θα καλύπτονται θέματα που αφορούν την κοινωνία, την καθημερινή ζωή και γενικότερα τη μικρο-ιστορία, αποφεύγοντας την απλή επανάληψη χρονολογιών και ιστορικών γεγονότων από τα σχολικά εγχειρίδια.

B. Την καθιέρωση μιας εβδομάδας αφιερωμένης στην πολιτιστική κληρονομιά, κατά την οποία όλοι οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να ασχοληθούν με δραστηριότητες που έχουν άμεση σχέση με την παράδοση. Για τον σκοπό αυτό, καλούμε το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς, να αναθέσει σε ειδικούς να μεταδώσουν τις γνώσεις τους στους μαθητές και να εφαρμόσει μέσω τους την τεχνική της «Ανθρώπινης βιβλιοθήκης», ώστε οι μαθητές να μνηθούν με βιωματικό τρόπο σε θέματα που αφορούν την πολιτιστική κληρονομιά.

Γ. Τον σχεδιασμό περισσότερων μουσειοπαιδαγωγικών προγραμμάτων εναρμονισμένων με το αναλυτικό σχολικό πρόγραμμα και την απασχόληση εκπαιδευτικών ειδικευμένων στη μουσειακή εκπαίδευση σε περισσότερα μουσεία / αρχαιολογικούς χώρους, ώστε να αποκομίζουμε το μέγιστο δυνατό όφελος από τις επισκέψεις μας σε αυτά και να καλλιεργήσουμε στην πράξη τη δυνατότητα κριτικής σύνδεσης του αντικειμένου διδασκαλίας με τα εκθέματα, το κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο και τη μικρο-ιστορία της αντίστοιχης χρονικής περιόδου.

Δ. Τη δημιουργία εναλλακτικών μουσείων και εκθέσεων στους χώρους του σχολείου, αξιοποιώντας γνώσεις και ικανότητες που αποκτώνται τόσο στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος (ιστορία, λογοτεχνία, εικαστικές τέχνες, μουσική, φωτογραφία κ.ά.) όσο και από τη συμμετοχή μας σε εξωσχολικές δραστηριότητες.

Ε. Την καθιέρωση κάποιων διδακτικών περιόδων για την κάλυψη θεμάτων που αφορούν την πολιτιστική κληρονομιά –υλική και άυλη–, τη διασύνδεση της μελέτης εκθεμάτων σε μουσεία με τη διδακτέα ύλη και την ανάπτυξη δημιουργικών προσεγγίσεων (π.χ. πολιτιστική κληρονομιά και σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία).

Υπό την αιγίδα:

ΣΤ. Ενθάρρυνση της άμεσης επαφής με επαγγελματίες του πολιτισμού και του τομέα πολιτιστικής κληρονομιάς, μέσα από οργανωμένες επισκέψεις ή διαλέξεις στα σχολεία, με σκοπό τη μετάδοση γνώσεων από ειδικούς σε ποικίλα αντικείμενα και από διαφορετικές σκοπιές καθώς και την καλύτερη ενημέρωση των μαθητών για επαγγέλματα που συνδέονται με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ή νέες προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης που διανοίγονται στον τομέα (π.χ. επαγγέλματα που συνδυάζουν θετικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς και οικονομία κλπ).

Ζ. Την καλύτερη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη διδασκαλία της ιστορίας με τρόπο αντικειμενικό και ολόπλευρο καθώς και στη χρήση καινοτόμων μεθόδων για τη μετάδοση γνώσεων σε σχέση με τα θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς.

III. Έχοντας επίγνωση του ρόλου που μπορούμε να διαδραματίσουμε εμείς, οι νέοι, στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς,

Α. Θα προσπαθήσουμε να διευρύνουμε το γνωστικό μας πεδίο αναλαμβάνοντας οι ίδιοι την ευθύνη της κατάκτησης περαιτέρω γνώσης γύρω από το συγκεκριμένο θέμα, πέρα από τη διδακτέα ύλη και τον σχολικό χρόνο.

Β. Θα επιδιώξουμε τη διοργάνωση ή τη συμμετοχή σε συνέδρια, συμπόσια, φεστιβάλ ή άλλες συναφείς εκδηλώσεις που αφορούν την προστασία και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Γ. Θα συμβάλουμε, όπου αυτό είναι εφικτό, στη δημιουργία και ενημέρωση ιστοσελίδων που αφορούν στην παροχή πληροφόρησης και στην ευαισθητοποίηση για θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου και της Ευρώπης.

Δ. Θα συμμετάσχουμε σε οργανωμένες προσπάθειες επιτόπιας εθελοντικής προσφοράς σε μνημεία, χώρους, κοινότητες και σε προγράμματα που συνδυάζουν εκπαιδευτικό χαρακτήρα και πρακτική απόκτηση γνώσεων (π.χ. Heritage Volunteers action camps).

Ως εκ τούτου, καλούμε τους αρμόδιους κυβερνητικούς φορείς για θέματα εκπαίδευσης, νεολαίας, αρχαιοτήτων, υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, πολιτιστικού τοπίου, σύγχρονου πολιτισμού καθώς επίσης και φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, μουσεία και ιδιωτικές συλλογές, μη κυβερνητικούς οργανισμούς, ιδρύματα και πολιτιστικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς συναφείς με την πολιτιστική κληρονομιά, τον σύγχρονο πολιτισμό, τη νεολαία και την εκπαίδευση, να λάβουν υπόψη τα πιο πάνω στους στρατηγικούς σχεδιασμούς και στις δράσεις τους και να υποστηρίξουν με κάθε δυνατό τρόπο τη συμμετοχή και ενδυνάμωση των νέων για την ενημέρωση, προστασία και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Υπό την αιγίδα: